

I. PREDLOG ČLENOV

Na podlagi šestega odstavka 22. člena Zakona o dodatnih interventnih ukrepih na področju zdravstva (Uradni list RS, št. 111/25) je skupščina Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije na xx. redni seji dd. mm. 2026 sprejela

Pravilnik o navodilih o ravnanju zavarovanca med začasno zadržanostjo od dela

1. člen (vsebina)

Ta pravilnik določa podrobnejšo vsebino navodil o ravnanju zavarovanca med začasno zadržanostjo od dela ter način in roke seznanitve delodajalca in zavarovanca s temi navodili (v nadaljnjem besedilu: navodila o ravnanju).

2. člen (izrazi)

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, pomenijo enako kot izrazi, določeni v pravilih, ki urejajo obvezno zdravstveno zavarovanje.

3. člen (navodila o ravnanju)

(1) Osebni zdravnik, imenovani zdravnik oziroma zdravstvena komisija z navodili o ravnanju določi režim ravnanja zavarovanca med začasno nezmožnostjo za delo in začasno zadržanostjo od dela zaradi nege (npr. strogo ležanje za določeno obdobje začasne nezmožnosti za delo, počitek med začasno nezmožnostjo za delo, izvajanje vaj, režim gibanja).

(2) Navodila o ravnanju med začasno nezmožnostjo za delo se določijo glede na zdravstveno stanje zavarovanca tako, da prispevajo k čimprejšnji povrnitvi njegove zmožnosti za delo in njegovi vrnitvi na delo.

(3) Navodila o ravnanju med začasno zadržanostjo od dela zaradi nege se določijo glede na zdravstveno stanje ožjega družinskega člana, ki potrebuje nego, tako, da prispevajo k čimprejšnjemu zaključku nege.

4. člen (naslov prebivališča)

(1) Naslov prebivališča je naslov stalnega ali začasnega prebivališča zavarovanca v Republiki Sloveniji.

(2) Če zavarovanec nima niti stalnega niti začasnega prebivališča v Republiki Sloveniji, je naslov prebivališča naslov stalnega ali začasnega prebivališča v tujini.

(3) Če ima zavarovanec poleg stalnega prebivališča tudi začasno prebivališče, se šteje, da je zavarovanec v času začasne zadržanosti od dela na naslovu začasnega prebivališča, razen, če osebnemu zdravniku ne sporoči drugače.

(4) Zavarovanec sporoči naslov prebivališča iz prejšnjega odstavka osebnemu zdravniku hkrati, ko mu sporoči razlog začasne zadržanosti od dela, in sicer tako, da se osebno zgleda v ambulanti osebnega zdravnika, po telefonu, s sporočilom prek portala za paciente ali prek druge elektronske poti, ki je namenjena komunikaciji med zavarovancem in osebnim zdravnikom.

5. člen **(bivanje na naslovu prebivališča)**

Zavarovanec mora biti med začasno zadržanostjo od dela na naslovu svojega prebivališča, ki ga lahko zapusti zaradi:

- opravljanja zdravstvenih storitev, ki se opravijo zavarovancu, ali zavarovani osebi, ki potrebuje nego ali spremstvo, ki je razlog začasne zadržanosti od dela,
- nege ožjega družinskega člana, ki je razlog začasne zadržanosti od dela, ki je ne izvaja na naslovu prebivališča,
- sobivanja.

6. člen **(režim gibanja zavarovanca)**

(1) Poleg odhodov zavarovanca z naslova prebivališča zaradi razlogov iz prejšnjega člena se z navodili o ravnanju lahko dovoli drug odhod zavarovanca z naslova prebivališča, če odhod ne vpliva negativno na zdravstveno stanje v skladu z 8. členom tega pravilnika (v nadaljnjem besedilu: režim gibanja zavarovanca).

(2) Z režimom gibanja zavarovanca se lahko določi, da se zavarovanec v obsegu in na način, kot je določen v navodilih o ravnanju, lahko giblje v kraju prebivališča oziroma izven kraja prebivališča.

(3) Kraj prebivališča je naselje, v katerem je naslov prebivališča. Če v naselju iz prejšnjega stavka zavarovancu niso zagotovljene osnovne storitve za preživetje (npr. trgovina) ali druge neodložljive storitve, ki jih potrebuje zaradi uveljavljanja pravic ali izpolnjevanja obveznosti v skladu s predpisi, se za kraj prebivališča šteje tudi temu naselju najbližje naselje, v katerem so zavarovancu te storitve zagotovljene.

(4) Če režim gibanja zavarovanca ni določen z navodili o ravnanju, ki jih določi imenovani zdravnik oziroma zdravstvena komisija, ga lahko z navodili o ravnanju določi osebni zdravnik. Odhod zavarovanca izven kraja prebivališča lahko vedno odobri osebni zdravnik.

7. člen **(odhod v drugo državo)**

(1) Zavarovanec, ki je začasno zadržan od dela na podlagi ugotovitve osebnega zdravnika ali odločbe imenovanega zdravnika oziroma zdravstvene komisije, lahko med začasno zadržanostjo od dela odide v državo, ki ni država njegovega prebivališča, če imenovani zdravnik oziroma zdravstvena komisija z odločbo dovoli ta odhod zaradi opravljanja zdravstvenih storitev zavarovancu ali drugega opravičljivega osebnega razloga zavarovanca (npr. smrt v družini, če je zavarovančevo zdravstveno stanje takšno, da ne more sam poskrbeti za osnovna življenjska opravila, vendar v Republiki Sloveniji nima družinskih članov, bolezen ožjega družinskega člana, nujno urejanje administrativnih postopkov v tujini, ki jih zavarovanec ne more opraviti po pooblaščenju) in če odhod v drugo državo ne vpliva negativno na zdravstveno stanje v skladu z 8. členom tega pravilnika.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek odobritev imenovanega zdravnika za odhod zavarovanca med začasno zadržanostjo od dela v državo, ki ni država njegovega prebivališča, ni potrebna:

- če zavarovanec odide na zdravljenje v tujino na podlagi odločbe Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije;
- če gre za zavarovanca, ki se vsakodnevno vozi na delo v Republiko Slovenijo.

8. člen **(negativen vpliv na zdravstveno stanje)**

(1) Negativen vpliv na zdravstveno stanje v primeru začasne nezmožnosti za delo pomeni poslabšanje zdravstvenega stanja zavarovanca ali podaljševanje časa do povrnitve njegove zmožnosti za delo.

(2) Negativen vpliv na zdravstveno stanje v primeru začasne zadržanosti od dela zaradi nege pomeni poslabšanje zdravstvenega stanja ožjega družinskega člana, ki potrebuje nego, ali podaljšanje časa, potrebnega za nego.

9. člen **(pisna seznanitev zavarovanca in delodajalca z navodili o ravnanju)**

(1) Osebni zdravnik z navodili o ravnanju iz 5. in 6. člena tega pravilnika pisno seznaniti zavarovanca in delodajalca ob začetku začasne zadržanosti od dela in ob morebitni spremembi navodil o ravnanju.

(2) Pisna seznanitev zavarovanca z navodili o ravnanju, ki jih določi osebni zdravnik, se izvede na elektronski naslov zavarovanca, vpisan v centralni zbirki podatkov o pacientih, kot jo določa zakon, ki ureja digitalizacijo zdravstva. Če zavarovanec v centralni zbirki podatkov o pacientih iz prejšnjega stavka ne zagotovi veljavnega elektronskega naslova, si pisna navodila o ravnanju od osebnega zdravnika pridobi sam, in sicer prek druge informacijske poti, za katero je soglašal (npr. sporočilo na telefonsko številko) ali na drug način (npr. kopija iz zdravstvene dokumentacije).

(3) Pisna seznanitev delodajalca z navodili o ravnanju, ki jih določi osebni zdravnik, se izvede prek informacijskega sistema za podporo poslovnim subjektom.

(4) Zavarovanec in delodajalec se pisno seznanita z navodili o ravnanju, ki jih določi imenovani zdravnik oziroma zdravstvena komisija, z odločbo o začasni zadržanosti od dela.

Prehodna in končna določba

10. člen **(seznanitev delodajalcev z navodili o ravnanju v prehodnem obdobju)**

(1) Tretji odstavek prejšnjega člena se začne uporabljati od vzpostavitve tehničnih možnosti, ki bodo omogočale njegovo izvajanje prek informacijskega sistema za podporo poslovnim subjektom.

(2) Do začetka uporabe določbe iz prejšnjega odstavka osebni zdravnik seznaniti delodajalca z navodili o ravnanju tako, da mu na zahtevo posreduje navodila o ravnanju, kot so zapisana v zdravstveni dokumentaciji zavarovanca (kopija iz zdravstvene dokumentacije).

11. člen

(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 0072-xx/2026-DI/xx
Ljubljana, dne dd. meseca 2026
EVA

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
Martina Vuk
predsednica skupščine

Soglašam!

Dr. Valentina Prevolnik Rupel
Ministrica
za zdravje

II. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

Pravna podlaga

Zakon o dodatnih interventnih ukrepih na področju zdravstva¹ (v nadaljnjem besedilu: ZDIUPZ), ki je začel veljati 27. 12. 2025, v 22. členu ureja navodila o ravnanju zavarovanca med začasno zadržanostjo od dela (v nadaljnjem besedilu: navodila o ravnanju) in pri tem pooblašča Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljnjem besedilu: zavod), da s soglasjem ministra, pristojnega za zdravje, določi podrobnejšo vsebino navodil o ravnanju zavarovanca med začasno zadržanostjo od dela ter način in roke seznanitve delodajalca in zavarovanca s temi navodili (šesti odstavek 22. člena ZDIUPZ), kar naj bi zavod določil v treh mesecih od uveljavitve ZDIUPZ (druga alineja tretjega odstavka 38. člena ZDIUPZ).

Na tej podlagi je pripravljen predlog pravilnika. Pravilnik je splošni akt zavoda, izdan za izvrševanje javnih pooblastil, ki ga sprejme skupščina zavoda, saj se z ureditvijo iz pravilnika ureja uresničevanje obveznega zdravstvenega zavarovanja (v nadaljnjem besedilu: OZZ), tj. podrobnejša vsebina navodil o ravnanju zavarovanca med začasno zadržanostjo od dela, od katerih je odvisna tudi pravica do nadomestila med začasno zadržanostjo od dela, ki se krije iz sredstev OZZ. Za sprejemanje tovrstnih splošnih aktov je na podlagi druge alineje drugega odstavka 70. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju² (v nadaljnjem besedilu: ZZVZZ) in Statuta Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije³ pristojna skupščina zavoda.

Zaradi nove zakonske ureditve navodil o ravnanju in predlagane ureditve v tem pravilniku se dosedanja ureditev navodil o ravnanju črta iz Pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja⁴ (v nadaljnjem besedilu: pravila) v okviru sprememb in dopolnitev pravil (v nadaljnjem besedilu: novela pravil), katerih predlog je pripravljen sočasno s tem pravilnikom (gl. predlagano spremembo drugega odstavka 233. člena pravil). Z novo zakonsko ureditvijo (19. člen ZDIUPZ) je sočasno določeno, da v primeru neupoštevanje pisnih navodil o ravnanju zavarovanec ni upravičen do nadomestila med začasno zadržanostjo, in sicer ni upravičen do nadomestila v neto znesku. Sankcija za kršitev pisnih navodil o ravnanju torej ni več le zadržanje izplačevanja nadomestila, kot je veljala na podlagi ZZVZZ do uveljavitve ZDIUPZ. Na to novo zakonska ureditev navodil o ravnanju je vezana tudi predlagana sprememba pravil (gl. predlagano spremembo 146. in 147. člena pravil).

Ocena finančnih posledic

Ta pravilnik nima finančnih posledic na višje odhodke zavoda.

K 1. členu (vsebina)

Pravilnik v 1. členu določa vsebino, ki je predmet urejanja na podlagi šestega odstavka 22. člena ZDIUPZ.

K 2. členu (izrazi)

Zaradi pravne jasnosti, terminološke sladnosti pravilnika in pravil ter v izogib podvajanja opredelitev istih izrazov v različnih aktih zavoda imajo izrazi, ki se uporabljajo v pravilniku, enak pomen, kot so določeni v pravilih.

¹ Uradni list RS, št. 111/25

² Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21, 196/21 – ZDOsk, 15/22, 43/22, 100/22 – ZNUZSZS, 141/22 – ZNUNBZ, 40/23 – ZčmIS-1, 78/23 in 32/25 – ZZDej-N

³ Uradni list RS, št. 87/01, 1/02 – popr. in 90/24

⁴ Uradni list RS, št. 30/03 – prečiščeno besedilo, 35/03 – popr., 78/03, 84/04, 44/05, 86/06, 90/06 – popr., 64/07, 33/08, 7/09, 88/09, 30/11, 49/12, 106/12, 99/13 – ZSVarPre-C, 25/14, 85/14, 10/17 – ZčmIS, 64/18, 4/20, 42/21 – odl. US, 61/21, 159/21 – ZZVZZ-P, 183/21, 196/21 – ZDOsk, 142/22 – odl. US, 163/22, 124/23, 82/24 in 102/25

K 3. členu (navodila o ravnanju)

ZDIUPZ v 22. členu določa obveznost osebnega zdravnika, imenovanega zdravnika in zdravstvene komisije, da v primeru ugotovljenečasne zadržanosti od dela določi trajanje in razlogčasne zadržanosti od dela ter navodila o ravnanju zavarovanca med njenim trajanjem (npr. režim gibanja, strogo ležanje, počitek, sprehodi). Izbrani osebni zdravnik svojo odločitev iz prejšnjega stavka zapiše v zdravstveno dokumentacijo zavarovanca. Z navodili o ravnanju, iz katerih ni razvidno zdravstveno stanje zavarovanca, se pisno seznaniladeldajalca in zavarovanca.

Navodila o ravnanju se določijo glede na zdravstveno stanje zavarovanca oziroma ožjega družinskega člana, ki ga zavarovanec neguje. Navodila o ravnanju morajo biti takšna, da prispevajo k čimprejšnji povrnitvi zavarovančeve delovne zmožnosti in njegovi vrnitvi na delo. Če se zavarovanec ne ravna po navodilih o ravnanju, posledično lahko podaljšuje svojočasno zadržanost od dela, s čimer ni zagotovljena učinkovita poraba sredstev OZZ. Z navodili o ravnanju se predvsem želi preprečiti negativen vpliv določenih aktivnosti na poslabšanje zdravstvenega stanja in posledično na podaljševanječasne zadržanosti od dela, kar pomeni, da je to treba določiti izključno v kontekstu obravnavečasne zadržanosti od dela.

Pri zasledovanju tega namena pa je treba paziti, da so navodila o ravnanju sorazmerna zavarovančevemu zdravstvenemu stanju ter z njim povezanim potekom oziroma načinom zdravljenja in rehabilitacije. To pomeni, da navodila o ravnanju ne »omejujejo« zavarovanca bolj, kot je to potrebno za dosego namena. Tako se npr. navodila o ravnanju v primeručasne zadržanosti od dela zaradi nege določijo glede na zdravstveno stanje ožjega družinskega člana, ki potrebuje nego, tako, da prispevajo k čimprejšnjemu zaključku nege. Ta navodila morajo ustrezati potrebam izvajanja nege in bi morala biti nekoliko manj restriktivna, kot je to v primeru zavarovanca, ki ječasno nezmožen za delo zaradi svoje bolezni (npr. odobritev gibanja zavarovanca, ki izvaja nego, v kraju prebivališča, saj mu je treba omogočiti npr. odhod do trgovine, možnost gibanja po preteku delovnega časa, ko npr. nego otroku lahko drug starš, ki v tem času nima delovne obveznosti).

Zavarovanec, ki dela v skrajšanem delovnem času, v preostalem pa ječasno nezmožen za delo, je vsakodnevno izpostavljen določenim psihofizičnim obremenitvam (npr. pot v službo in nazaj, delo in morda stres na delovnem mestu). Zato takšnim zavarovancem, ki sočasno nezmožni opravljati svojo delovno obveznost le del delovnega časa (ne pa polni delovni čas) in lahko delo opravljajo v skrajšanem delovnem času, ni smiselno odrediti kakšnega posebno omejenega ravnanja, kot je npr. strogo ležanje, mirovanje ali gibanje samo na domu.

Če pa zavarovanec dela v skrajšanem delovnem času, ker je za del delovnega časa že spoznan kot trajno nezmožen za delo – po odločbi Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, predstavlja delo v skrajšanem delovnem času njegovo celotno delovno obveznost. Zato je treba takšnega zavarovanca obravnavati tako kot zavarovance, katerih delovna obveznost je delati polni delovni čas.

K 4. členu (naslov prebivališča) in

K 5. členu (bivanje na naslovu prebivališča)

Osnovno pravilo na podlagi ZDIUPZ je, da mora zavarovanec medčasno zadržanostjo od dela biti na naslovu svojega stalnega oziromačasnega prebivališča, ki ga lahko zapusti zaradi opravljanja zdravstvenih storitev, ki se opravijo zavarovancu, ali zavarovani osebi, ki potrebuje nego ali spremstvo, ki je razlogčasne zadržanosti od dela, nege ožjega družinskega člana, ki je razlogčasne zadržanosti od dela, če te nege ne izvaja na naslovu prebivališča ali sobivanja iz 8. točke prvega odstavka 23. člena ZZZZZ (5. člen pravilnika).

Kot stalno aličasno prebivališče se šteje prijavljeno prebivališče v Republiki Sloveniji. Če zavarovanec v Republiki Sloveniji nima niti stalnega nitičasnega naslova, je naslov prebivališča naslov stalnega aličasnega prebivališča v tujini.

Če ima zavarovanec prijavljeni obe prebivališči, tako stalno kot začasno prebivališče, se šteje, da je zavarovanec v času začasne zadržanosti od dela na začasnem prebivališču, saj je tega v skladu z zakonom, ki ureja prebivališče, prijavil »začasno«, torej za določeno obdobje, v katerem dejansko prebiva na tem naslovu (npr. najemniki stanovanj). Izjema je, če se bo zavarovanec med začasno zadržanostjo od dela dejansko nahajal na drugem naslovu, torej na naslovu stalnega prebivališča. V tem primeru to mora sporočiti osebnemu zdravniku na način iz četrtega odstavka 4. člena pravilnika, tudi zaradi učinkovitega izvajanja nadzora nad spoštovanjem navodil o ravnanju, saj se ne sme med njima gibati, če mu to ni dovoljeno z navodili o ravnanju.

Pravilnik določa, da se primarno upošteva naslov prebivališča, ki ga ima zavarovanec prijavljenega v Republiki Sloveniji. Takšno pravilo je določeno izključno za potrebe boljšega nadzora nad upravičenostjo do uveljavljanja začasne zadržanosti od dela. V primeru, če zavarovanec v času začasne zadržanosti od dela prebiva na naslovu, ki je v Republiki Sloveniji, se omogoča uskladitev postopkov med zdravniki, zavarovanci in delodajalci, posledično se preprečuje zloraba pravice do nadomestila iz sredstev OZZ in posledično zagotavlja njihova učinkovita poraba. Tudi z novelo pravil, ki je v postopku, se spreminjajo oziroma se zaostrejejo pogoji za uveljavljanje začasne zadržanosti od dela. Tako se določajo situacije, v katerih je potrebno, da osebni zdravnik zaradi ugotavljanja začasne zadržanosti od dela opravi osebni pregled zavarovanca. S tem se želi doseči večja odgovornost zavarovancev in bolj realna ocena osebnega zdravnika o zavarovančevem zdravstvenem stanju ter posledično ocena utemeljenosti zavarovančeve začasne zadržanosti od dela. Velikokrat medicinske dokumentacije, ki bi utemeljevala začasno zadržanost od dela, ni ali pa je nezadostna. Zato je v tem primeru pregled potreben zaradi ugotovitve zdravstvenega stanja zavarovanca, za katerega se predlaga podaljšanje začasne nezmožnosti za delo, vključno s kliničnim statusom (npr. ugotavljanje gibljivosti sklepov, psihološko stanje zavarovanca), kar pripomore k realni oceni zavarovančevega zdravstvenega stanja. Posledično je pomembno, da je zavarovanec dosegljiv. Primarno upoštevanje naslova prebivališča, ki ga ima zavarovanec prijavljenega v Republiki Sloveniji, sledi tudi namenu zaostritve odhoda v tujino (7. člen pravilnika).

Naslov prebivališča, na katerem se bo nahajal med začasno zadržanostjo od dela, zavarovanec sporoči osebnemu zdravniku, ki je pristojen za ugotavljanje začasne zadržanosti od dela. Naslov prebivališča mora zavarovanec sporočiti osebnemu zdravniku takrat (sočasno), ko mu sporoči razlog nastopa začasne zadržanosti od dela.

Če zavarovanec med trajanjem začasne zadržanosti od dela spremeni naslov prebivališča oziroma se preseli iz stalnega prebivališča na začasni ali obratno, mora tudi to spremembo čim prej sporočiti svojemu osebnemu zdravniku.

Zavarovanec bo naslov prebivališča oziroma spremembo tega naslova sporočil osebnemu zdravniku bodisi tako, da se osebno zgleda v ambulantni osebni zdravnik, ali mu to sporoči na drug način, po telefonu, s sporočilom prek portala za paciente ali prek druge elektronske poti, ki je namenjena komunikaciji med zavarovancem in osebnim zdravnikom.

K 6. členu (režim gibanja zavarovanca)

Poleg odhodov z naslova prebivališča, ki jih določa 5. člen pravilnika v skladu s petim odstavkom 22. člena ZDIUPZ, se z navodili o ravnanju lahko dovoli drug odhod zavarovanca z naslova njegovega prebivališča, t. i. režim gibanja. Pogoj, da se tak drug odhod zavarovanca dovoli pa je, da odhod ne vpliva negativno na zdravstveno stanje (prvi odstavek 6. člena pravilnika). Negativen vpliv odhoda na zdravstveno stanje se ugotavlja pri tisti zavarovani osebi, katere zdravstveno stanje je razlog začasne zadržanosti od dela, torej se upošteva zdravstveno stanje samega zavarovanca, če je sam nezmožen za delo oziroma se upošteva zdravstveno stanje njegovega ožjega družinskega člana, ki ga zavarovanec neguje, če je zavarovanec začasno zadržan od dela zaradi nege tega ožjega družinskega člana (8. člen pravilnika).

Če se z navodili o ravnanju določi režim gibanja zavarovanca, se lahko določi, da se zavarovanec lahko giba v kraju svojega prebivališča oziroma izven kraja svojega prebivališča. Kraj prebivališča je praviloma le kraj oziroma naselje, v katerem je naslov prebivališča. Izjema je določena le za primer, če v tem naselju zavarovancu niso zagotovljene osnovne storitve za preživetje (npr. ni trgovine) ali druge neodložljive storitve, ki jih zavarovanec potrebuje zaradi uveljavljanja pravic ali izpolnjevanja obveznosti v skladu s predpisi (npr. neodložljive upravne storitve). Če teh osnovnih oziroma neodložljivih storitev ni v naselju, v katerem je naslov prebivališča, se za kraj prebivališča šteje tudi temu naselju najbližje naselje, v katerem so zavarovancu zagotovljene osnovne oziroma neodložljive storitve.

Za odhod izven kraja prebivališča je vedno potrebna odobritev osebnega zdravnika, razen če to že ni bilo odobreno z odločbo imenovanega zdravnika ali zdravstvene komisije. Zdravstveno stanje zavarovanca ali zavarovane osebe, ki potrebuje nego, se namreč lahko med daljšim obdobjem odobrene začasne zadržanosti od dela spremeni in se posledično lahko spremenijo tudi navodila o ravnanju (npr. imenovani zdravnik odobri začasno zadržanost od dela za dva meseca), zato je dovoljena možnost, da odhod znotraj in izven kraja prebivališča odobri osebni zdravnik s svojimi navodili o ravnanju (če to utemeljuje zdravstveno stanje zavarovanca ali zavarovane osebe, ki potrebuje nego), kar je veljalo tudi do zdaj (dosedanji drugi odstavek 233. člena pravil, ki se z novelo pravil spreminja).

Posebej je treba poudariti, da za gibanje zavarovanca v kraju prebivališča ali izven kraja prebivališča ni treba določiti režima gibanja zavarovanca v smislu 6. člena pravilnika, če je razlog za odhod zavarovanca z naslova prebivališča en od razlogov iz 5. člena pravilnika. Izjema od te izjeme je le, če je zaradi razloga iz 5. člena pravilnika potreben odhod zavarovanca v državo, ki ni država njegovega prebivališča, saj mora o tem odhodu v drugo državo odločiti imenovani zdravnik v skladu s 7. členom pravilnika, razen v primeru izjem, ki so prav tako določeni v 7. členu pravilnika.

K 7. členu (odhod v drugo državo)

Na podlagi prvega odstavka 22. člena ZDIUPZ je namreč določen odstop od 81. člena ZZZV in to tako, da o odhodu zavarovanca med začasno zadržanostjo od dela v državo, ki ni država njegovega prebivališča, odloča imenovani zdravnik (na drugi stopnji pa zdravstvena komisija). Odločitev imenovanega zdravnika o odhodu v drugo državo je potrebna tako v primeru, če o začasni zadržanosti odloča zavod (imenovani zdravnik oziroma zdravstvena komisija) kot tudi, če začasno zadržanost od dela ugotavlja osebni zdravnik in to ne glede, ali nadomestilo med začasno zadržanostjo krije zavod ali ne. Namen zaostitve pri odobritvi odhoda v tujino je, da se omogoči boljši nadzor nad upravičenostjo začasne zadržanosti od dela, da se uskladijo postopki med zdravniki, zavarovanci in delodajalci in se s tem preprečujejo zlorabe. Zato je osnovno pravilo na podlagi ZDIUPZ, da odhod v tujino ni dovoljen, razen izjemoma, če sta sočasno izpolnjenja zakonska pogoja, in sicer:

- če je odhod v drugo državo potreben zaradi opravljanja zdravstvenih storitev zavarovancu ali drugega opravičljivega osebnega razloga zavarovanca (npr. smrt ožjega družinskega člana, če je zavarovančevo zdravstveno stanje takšno, da ne more sam poskrbeti za osnovna življenjska opravila, vendar v RS nima družinskih članov, bolezen ožjega družinskega člana, nujno urejanje administrativnih postopkov v tujini, ki jih zavarovanec ne more opraviti po pooblaščenju) in
- če odhod v drugo državo ne vpliva negativno na zdravstveno stanje zavarovanca (kar se presoja na podlagi prvega odstavka 8. člena pravilnika) ali zdravstveno stanje njegovega ožjega družinskega člana, ki ga zavarovanec neguje (kar se presoja na podlagi drugega odstavka 8. člena pravilnika).

Če imenovani zdravnik oziroma zdravstvena komisija dovoli odhod v drugo državo, se v odločbi določi tudi obdobje, za katero se zavarovancu dopusti odhod v drugo državo (drugi odstavek 22. člena ZDIUPZ). S predlagano novelo pravil je pri tem predvideno (sprememba drugega odstavka 233. člena pravil), da lahko predlog za odhod zavarovanca med začasno zadržanostjo od dela v državo, ki ni država njegovega prebivališča, poda sam zavarovanec ali osebni zdravnik, ki ugotavlja začasno zadržanost od dela, predlog pa je treba podati takoj, ko je mogoče (ko se zve za razlog odhoda v drugo državo), vendar

najpozneje osem dni pred načrtovanim odhodom v drugo državo, razen če iz objektivnega razloga predloga ni mogoče podati v tem osemdnevnem roku.

Izjema od obveznosti odobritve odhoda v državo, ki ni država zavarovančevega prebivališča, je določena za:

- zavarovance, ki jim je z odločbo zavoda odobreno zdravljenje v tujini v skladu z ZZVZZ, ker bi bila v teh primerih dodatna odobritev odhoda v drugo državo nepotrebna in sama sebi namen. Dokončno odločbo zavoda o zdravljenju v tujini je namreč treba izvršiti, izvršitev pa je mogoča le z odhodom v tujino;
- t. i. »dnevne migrante«, to so zavarovanci, ki imajo naslov prebivališča bodisi izven Republike Slovenije ali v obeh državah in se vsakodnevno vozijo na delo v Republiko Slovenijo ter se praviloma vsak dan vračajo v drugo sosednjo državo. Ti zavarovanci imajo osebne zdravnike v Republiki Sloveniji in posledično uveljavljajo zdravstvene storitve v Republiki Sloveniji kot tudi druge storitve, ki sodijo v zagotavljanje osnovnih potreb zavarovanca, kot je npr. nakup živil, urejanje nujnih upravnih zadev, prevoz otroka v vrtec ali šolo. V sosednji državi pa dejansko stanujejo. Zato bi bilo odločanje o odhodu v tujino za npr. vsakokratni obisk osebnega zdravnika v Republiki Sloveniji, neracionalen in predvsem v nasprotju z namenom ureditve ZDIUPZ.

(negativen vpliv na zdravstveno stanje)

Kot že obrazloženo pri 6. in 7. členu pravilnika je treba pri določitvi režima gibanja zavarovanca in odločanju o odhodu zavarovanca v drugo državo presojati tudi vpliv tega odhoda na zdravstveno stanje. Negativen vpliv odhoda na zdravstveno stanje se ugotavlja pri tisti zavarovani osebi, katere zdravstveno stanje je razlog začasne zadržanosti od dela, torej:

- se upošteva zdravstveno stanje samega zavarovanca, če je sam nezmožen za delo, oziroma
- se upošteva zdravstveno stanje ožjega družinskega člana zavarovanca (zakonca oziroma otroka), ki ga zavarovanec neguje, če je zavarovanec začasno zadržan od dela zaradi nege tega ožjega družinskega člana.

K 8. členu (pisna seznanitev zavarovanca in delodajalca z navodili o ravnanju) in

K 9. členu (seznanitev delodajalcev z navodili o ravnanju v prehodnem obdobju)

Glede na to, da ima kršenje navodil o ravnanju pravne posledice, in sicer je to lahko »odzem« neto nadomestila na podlagi 18. člena ZDIUPZ, v primerih kršenja navodil o ravnanju pa lahko imenovani zdravnik pozove zavarovanca na pregled in ugotovi, ali so še podani razlogi za začasno nezmožnost za delo (deseti odstavek 24. člena ZDIUPZ), je nujno, da je s temi pisnimi navodili ustrezno seznanjen zavarovanec in tudi njegov delodajalec, in sicer tako ob začetku začasne zadržanosti od dela kot tudi ob vsaki morebitni spremembi predhodno določenih navodil o ravnanju. Seznanitev z navodili o ravnanju mora biti pisna.

Na podlagi četrtega odstavka 22. člena ZDIUZP osebni zdravnik zavarovanca seznaniti z navodili o ravnanju in jih vnese v portal za paciente v upravljanju Nacionalnega inštituta za javno zdravje ali javnega podjetja, kot ga določa zakon, ki ureja digitalizacijo zdravstva, pri čemer se zavarovancem ob vpisu navodil posreduje tudi elektronsko sporočilo z navodili na elektronski naslov pacienta, vpisan v centralni zbirki podatkov o pacientih, kot jo določa zakon, ki ureja digitalizacijo zdravstva. Zavarovanec, ki v tej centralni zbirki ne zagotovi veljavne elektronskega naslova, je dolžan navodila od osebnega zdravnika pridobiti sam.

Na kakšen način bo delodajalec seznanjen, določa 9. člen tega pravilnika. Za seznanitev delodajalcev je predvidena vzpostavitev informacijske rešitve, ki bo olajšala delo osebnih zdravnikov oziroma ne bo bistveno povečala njihovih administrativnih bremen. Do takrat pa bodo delodajalci seznanjeni z navodili o ravnanju na njihovo zahtevo pisno, praviloma z ustreznim izpisom iz zdravstvene kartoteke,

kar je urejeno v prehodni določbi 10. člena pravilnika. S tem se bo izognilo čezmerni obremenjenosti osebnih zdravnikov, delodajalcem, ki bodo želi pridobiti ta navodila, pa bo to omogočeno.

Ker je sestavni del odločbe imenovanega zdravnika in zdravstvene komisije tudi navodilo o ravnanju zavarovanca med začasno zadržanostjo od dela, sta zavarovanec in delodajalec (pisno) seznanjena s temi navodili z odločbo imenovanega zdravnika oziroma zdravstvene komisije.

K 10. členu (začetek veljavnosti)

S končno določbo pravilnika je določen običajen petnajstdnevni rok za uveljavitev pravilnika po njegovi objavi v Uradnem listu RS, objavljen pa bo, ko da nanj soglasje minister, pristojen za zdravje (šesti odstavek 22. člena ZDUIPZ).